

Modieuze pragmatiek

TECHNIEK

INIT in Amsterdam door Groosman & partners

Het Rotterdamse architectenbureau Groosman & partners ontwierp een indrukwekkende, strakke glazen doos van 190 meter lang, 95 meter breed en 19 meter hoog. In mooi contrast met de erg pragmatische indeling en gevelconstructie, schemert door de glazen gevelhuid een collage van kleurrijke, gebouwhoge fotoprints die onder invloed van het zonlicht verschuiven en verspringen.

Ine ter Borch Foto's Ger van der Vlugt

Het gebouw, een ontwerp van Groosman & Partners, vervangt de fabrieksloodsen van Werkspoor op het voormalige Stork-terrein in Amsterdam Oost. In het programma zijn verhuurbare, representatieve bedrijfsunits gecombineerd met de 'werf' van de gemeentereiniging van het stadsdeel Centrum. Het gebouw verbergt in zijn kern vuilnis- en veegwagens. Ondanks deze schijnbaar onmogelijke functiecombinatie is het gebouwconcept kraakhelder. Met Rotterdamse daadkracht is de werf die twee bouwlagen omvat, verpakt in een dikke glazen omhulling, waarin functies zoals horeca en fitness zijn gehuisvest. Bovenop de werf zijn in drie lagen verhuurbare units geplaatst. Deze volumes ontstaan door de rechthoekige plattegrond te doorsnijden met een orthogonaal grid van straten en stegen, afgeleid van de stramienmaat van de werf (7.50 m bij 7.50 m). Door in de dwarsstraten service-units met onder andere sanitair te plaatsen, ontstaat een ruimtelijke hiërarchie tussen straten en stegen. In de kern van de bovenste twee bedrijfslagen zit een parkeergarage voor 173 auto's die via een inpandige hellingbaan langs de zuidoostgevel naar boven klimmen.

Hoewel gemeentewerf en parkeergarage nagenoeg volledig aan het oog zijn onttrokken, is het ruimtelijke principe van INIT de zichtbaarheid van de activiteiten die in de units plaatsvinden. De huidige comforteisen noopte Groosman & partners tot een bijzondere aanpak van de gevel. Het INIT heeft als buitenhuid een vliesgevel met zonwerend dubbelglas, een spouw waarin schuifpanelen bespannen met zonwerend doek of draaibare schoepen van geperforeerde metaal zijn aangebracht en een binnengevel van aluminium en enkel glas. Het architectenbureau gebruikt de zonwering om indirect uit te dragen wat er zich in het gebouw afspeelt. Fotocollages op het zonwerende doek en op de metalen schoepen zijn nu nog een expressie van algemene dynamische bedrijvigheid omdat er nog geen huurders zijn, maar zal straks een afspiegeling van de achterliggende bedrijfsactiviteiten zijn. Bij een wisseling van huurder zal de gevel mee veranderen.

Evenals de ruimtelijke opbouw, is het gevelontwerp uiterst pragmatisch opgezet. Zo is de buitenhuid uitgevoerd in dubbelglas, wat ongebruikelijk is bij klimaatgevels. Hiermee wordt condensvorming en corrosie van de metalen zonweringschoepen voorkomen en kan de binnengevel worden weggelaten indien de achterliggende functie dat verlangt. Omwille van een consistent beeld is zonwerend glas ook toegepast op de niet-zonbelaste gevels. Daar waar auto's langs de gevel in het gebouw rijden, zijn ventilatieopeningen in de buitenhuid gemaakt in de vorm van horizontale glaslamellen. De spouw varieert in diepte van 1 tot 3 meter, vanwege de maat van de noodtrappen die op last van de brandweer buiten de binnengevellijn moesten worden geplaatst. Waar de zonbelasting op de gevel te hoog is om op te vangen met doek op panelen, zijn draaibare zonweringschoepen aangebracht. Om het open karakter in het gebouw te bewaren, is een sprinklerinstallatie toegepast die de brandwerendheidseisen reduceert en grote compartimenten mogelijk maakt. Nergens gaat deze flexibele ontwerpinstelling ten koste van de esthetiek. Om het beeld van een glazen gebouw te realiseren, zijn oplossingen gevonden in de toepassing van verschillende soorten glas, zoals zonwerend, brandwerend, doorveilig, gehard en gekleurd glas. Alle varianten kregen gelijke profielen. Om verder aan het beeld te voldoen, zijn over de gehele lijn speciaal smallere profielen ontwikkeld dan degene die andere producenten meestal leveren. Groosman & partners heeft een indrukwekkend tijdloos, transparant gebouw gerealiseerd met een aanpasbare uitstraling. Afgezien van de blob boven de ingangspartij die een hippe discotheek doet vermoeden, zal dit gebouw niet snel gedaateerd aandoen. De dynamiek van de huidige maatschappij is in het ontwerp geïntegreerd.

1 Door de drielaagige klimaatgevel is de pragmatische indeling van straten en stegen in het interieur zichtbaar.

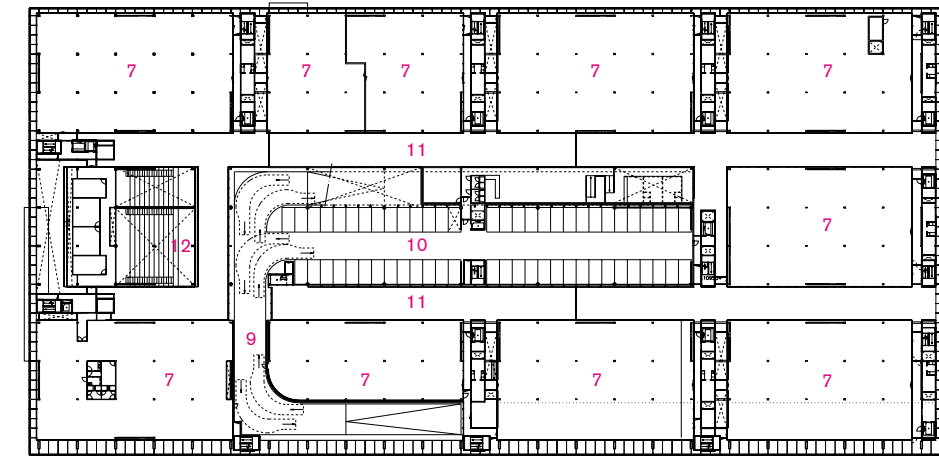
2 De hellende vloer van het auditorium in de ingangspartij van het bedrijfsverzamelgebouw vormt het plafond boven de roltrappen.

3 In het hart van het gebouw is langs de oprit naar de parkeergarage een binnenstraat gesitueerd.

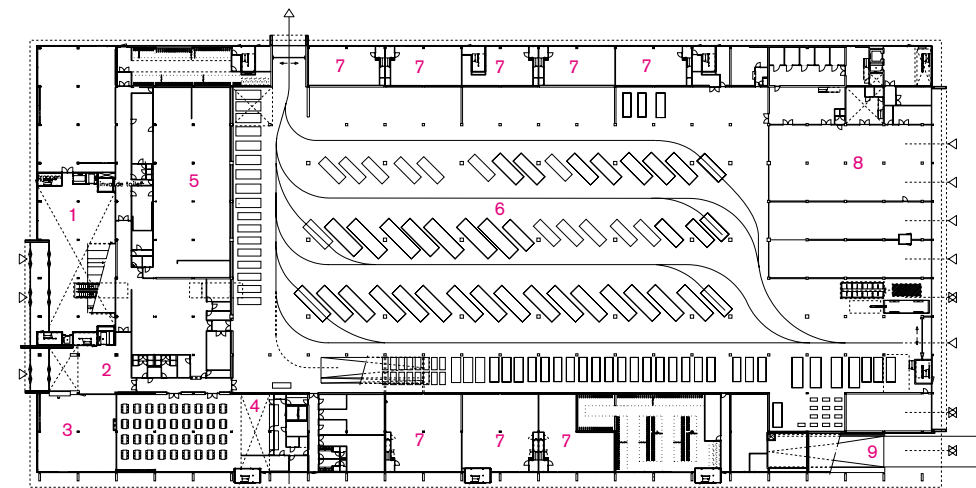

- 1 Spouw met verticaal draaibare lamellen voorzien van verdiepingshoge fotoprints.
- 2 Achter de buitenste vliesgevel met zonwerend dubbelglas, bevindt zich een spouw waarin zonwerende schuifpanelen zijn ondergebracht. De binnengevel bestaat uit aluminium en enkel glas.
- 3 Fragment van de Zuidoostgevel. De kleurrijke zonweringen bepalen het dynamische beeld van het pragmatisch opgezette gebouw.

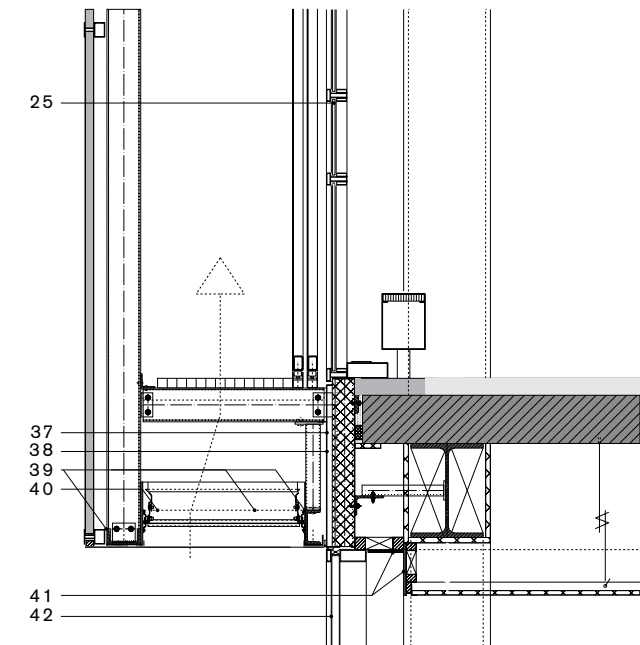
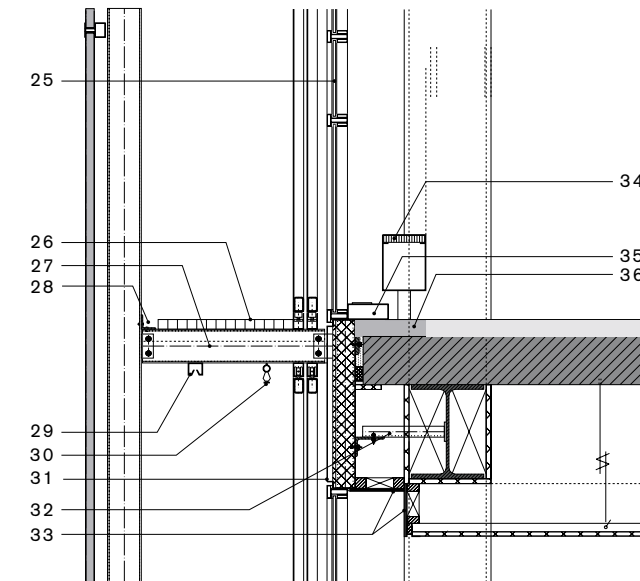
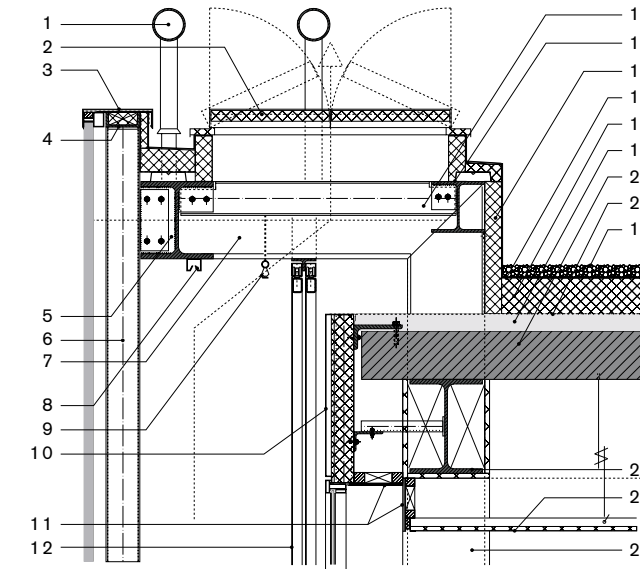
Derde verdieping

Begane grond

- 1 hoofdentree bedrijfsverzamelgebouw
- 2 hoofdentree werf
- 3 receptie werf
- 4 kantine werf
- 5 was- en kleedruimtes werf
- 6 opstelruimte wagens werf
- 7 bedrijfsruimte
- 8 autowasplaats werf
- 9 inrit parkeergarage
- 10 parkeergarage
- 11 binnenstraat
- 12 auditorium

Onder en boven in de spouw zijn glazen ventilatiekleppen aangebracht die respectievelijk ventilatielucht aanzuigen en uitblazen. De afgewerkte lucht wordt niet hergebruikt in verband met het risico op stankoverlast die de vuilniswagens in de gemeentewerf veroorzaken. De spouw van de klimaatgevel is op last van de brandweer van sprinklers voorzien.

- Verticale doorsnede noordwestgevel. Schaal 1:30**
- 1 stalen buis ø114,3 mm hoh 600 mm
 - 2 geïsoleerde ventilatiekleppen
 - 3 gezette staalplaat thermisch verzinkt
 - 4 UNP140 thermisch verzinkt
 - 5 HE320B thermisch verzinkt
 - 6 IPE140 thermisch verzinkt
 - 7 HE320B thermisch verzinkt
 - 8 geleiderail tbv valbeveiliging
 - 9 sprinklerinstallatie
 - 10 aluminium beplating
 - 11 multiplex 12 mm
 - 12 aluminium schuifpanelen met bedrukt zonweringsdoek
 - 13 IPE140 hoh 1875 mm thermisch verzinkt
 - 14 HE220A thermisch verzinkt
 - 15 isolatie
 - 16 grind tbv ballast
 - 17 dakbedekking
 - 18 isolatie onder afschot
 - 19 druklaag 70 mm
 - 20 kanaalplaat 200 mm
 - 21 dampremmende laag
 - 22 HE400A brandwerend bekleed 90 min
 - 23 systeemplafond
 - 24 HE320B brandwerend bekleed 90 min
 - 25 aluminium kozijn
 - 26 rooster 40 mm thermisch verzinkt
 - 27 IPE140 thermisch verzinkt
 - 28 hoekstaal 60 x 60 x 6 mm thermisch verzinkt
 - 29 geleiderail tbv valbeveiliging
 - 30 sprinklerinstallatie
 - 31 aluminium beplating
 - 32 UNP80 tbv consoles roosters
 - 33 multiplex 12 mm
 - 34 convector
 - 35 goot tbv leidingen / kabels
 - 36 leidingen tbv convector
 - 37 aluminium beplating
 - 38 buis ø60 x 40 mm thermisch verzinkt hoh 1875 mm
 - 39 UNP140 thermisch verzinkt
 - 40 automatisch gestuurde ventilatiebakken met dubbele transparante polycarbonaat kleppen
 - 41 multiplex 12 mm
 - 42 aluminium vliesgevel

INIT, Amsterdam
 Opdrachtgever Heijmans IBC Vastgoedontwikkeling, Amersfoort
 Ontwerp Groosman Partners architecten / adviseurs, Rotterdam
 Projectarchitect Gert de Graaf
 Medewerkers Peter Beckers, Jack de Bruin, Willem Haan, Wendy van Munster, Peter Nolde, Harry Sipkens, Kathalijne Teuben, Peter Theunisse, Jacques Vink, Heidi van der Wardt, Wilko van der Willigen
 Adviseur constructie D3BN Civiel Ingenieurs, Rotterdam
 Adviseur installaties Technisch Adviesbureau Becks, Vught
 Adviseur akoestiek Cauberg-Huygen, Rotterdam
 Annemer Heijmans IBC Bouw, Amsterdam
 Bruto vloeroppervlakte 65.000 m²
 Oplevering april 2004